

Amsterdam **B**orn **C**hildren and their **D**evelopment

NIEUWSBRIEF

juni 2015

- * ABCD-meetmoment
- * Groei-onderzoek
- * ABCD-GE study

ABCD-update

Nieuw meetmoment (Fase 4)

Vanaf 1 maart zijn we gestart met het nieuwe meetmoment van **Fase 4**. Al meer dan 2000 gezinnen en leerkrachten van ABCD-kinderen hebben inlogcodes ontvangen om online vragenlijsten in te vullen. Na de zomervakantie ontvangen ook de andere ABCD deelnemers inlogcodes. De ABCD-kinderen doen op school twee testjes op de computer. Op dit moment hebben al veel kinderen, ouders en leerkrachten de vragenlijst ingevuld. De hoogste respons ligt bij de moeders (36%). We willen iedereen die de vragenlijst heeft ingevuld heel hartelijk danken. Natuurlijk hopen wij dat iedereen die dit nog niet heeft gedaan dit alsnog gaat doen. Voor ons onderzoek is het belangrijk om op de prepuber leeftijd informatie te hebben zodat we de ontwikkeling van de ABCD-kinderen goed in kaart kunnen brengen. Tot op heden is er nog maar weinig onderzoek gedaan naar de invloed van vaders op de ontwikkeling van kinderen. Wij hopen daarom ook op een hoge respons van de vaders. In deze nieuwsbrief zijn al wat wist-je-datjes te lezen van het nieuwe meetmoment.

Centrale metingen

Nu de dataverzameling met vragenlijsten gestart is, zijn we begonnen met het voorbereiden van lichamelijke metingen, zoals ook op 5-6 jarige leeftijd. In plaats van op de scholen langs te gaan, worden 1000 kinderen uitgenodigd op centrale locaties om daar onder andere hun lengte, gewicht en bloeddruk te meten en bloed af te staan met een vingerprikje. Daarnaast vragen we de kinderen een week lang met een versnellingsmeter hun beweeggedrag en slaap te meten. De centrale metingen zullen rond/na de herfstvakantie van start gaan. Na de zomervakantie worden de uitnodigingen verstuurd.

Wat gebeurt er met de informatie die verzameld wordt?

De afgelopen 12 jaar hebben we heel veel informatie verzameld van moeders, kinderen en leerkrachten. Daar wordt veel onderzoek mee gedaan. Steeds proberen we korte vragen te beantwoorden. Deze kennis wordt gebruikt voor beleid en praktijk van de jeugdgezondheidszorg. Onderzoekers die langer onderzoek doen binnen de ABCD-studie bundelen hun informatie in een boekje (proefschrift). Ook studenten doen onderzoek met gegevens van de ABCD-studie en helpen met de dataverzameling. De ABCD-studie is onderdeel van een aantal internationale consortia. Dit zijn samenwerkingen tussen vergelijkbare studies als de ABCD-studie in binnen- en buitenland.

Sinds het begin van de ABCD-studie zijn er:

- 98 artikelen gepubliceerd,
- 8 proefschriften geschreven,
- 48 studenten afgestudeerd.

Voor een overzicht van de gepubliceerde artikelen en de verschenen proefschriften kunt u kijken op onze website: www.abcd-studie.nl.

Prijswinnaars VVV-bonnen

Onder de moeders en vaders die de vragenlijst binnen drie weken na het ontvangen van de eerste brief invullen, verloten we VVV-bonnen. Per 100 deelnemers verloten we 1 bon van 20 euro.

De gelukkige prijswinnaars zijn: de moeders van Jonas Elzinga, Victor Kleemans en Unisa Bah en de vaders van Babice van der Lof, Suze Halberkamp, Julie Monbertrand en Mohamed Bourhayel.

Antwoordkaartjes

Vorig jaar zaten bij de nieuwsbrief antwoordkaartjes om uw e-mail-adressen door te geven. Nog steeds druppelen de kaartjes binnen. Onze dank hiervoor! Uit alle antwoordkaartjes hebben we 1 winnaar geloot: de familie Ottenhof krijgt een VVV bon van 20 euro.

ABCD-update

Even voorstellen...

Ik ben Margreet Harskamp - van Ginkel. Ik ben jeugdarts voor kinderen van 0 tot 4 jaar in Amsterdam en Amstelveen. Binnen de ABCD-studie doe ik onderzoek naar astma bij kinderen. Met jullie gegevens vond ik dat een gezond gewicht bij de moeder voor de zwangerschap zorgt voor minder astma bij haar zoon of dochter. Ook lijken omega-3-vetzuren die onder andere in vis zitten te zorgen voor minder astma.

Ik ben Laetitia Smarius en ik werk als kinderpsychiater in de Bascule bij het AMC. Ik onderzoek de relatie tussen huilgedrag op de leeftijd van 3 maanden en de gedrags- en emotionele ontwikkeling op de basisschool leeftijd. Ik kijk hierbij zowel naar de ervaren belasting van de moeder als verschillende fysiologische maten zoals bloeddruk en autonome zenuwstelsel activatie van het kind.

Ik ben Hadi Zafarmand. Ik ben arts en kom uit Iran. Ik ben in Utrecht gepromoveerd in de Genetische Epidemiologie. Ik doe genetisch onderzoek op het gebied van de verloskunde. Bij de ABCD-studie maak ik gebruik van data van de ABCD-GE study om onderzoek te doen naar de bijdrage van genetische, omgevings- en leefstijlfactoren op de ontwikkeling van bijvoorbeeld overgewicht en hoge bloeddruk.

Verhuisplannen?

Wilt u uw nieuwe adres aan ons doorgeven?

Telefoon: 020 566 1252

E-mail: abcd@amc.nl

Vragenlijsten

Op dit moment zijn er al veel vragenlijsten ingevuld:

- ✓ 744 van de moeder
- ✓ 743 van het kind
- ✓ 622 van de vader
- ✓ 542 van de leerkracht

Maar, dit moeten er nog veel meer worden! Heb je al een uitnodiging gehad en de vragenlijst nog niet ingevuld? Doe dat dan als nog!

Nog geen uitnodiging gehad? Geen nood! Deze krijg je na de vakantie. Mocht je na de herfstvakantie nog geen brief hebben ontvangen, neem dan contact op met ons.

Vaders en moeders die binnen 3 weken na het ontvangen van de eerste brief de vragenlijst invullen, maken kans op een VVV-bon van 20 euro!

Een ABCD-deelnemer in the spotlights: Liona

Hallo, ik ben Liona ik ben 11 jaar.

Mijn hobby's zijn paardrijden, hockey en pianoles. Ik wil jullie graag wat vertellen over paardrijden. Bij de sport paardrijden hoort meer dan alleen een beetje rijden, daarnaast moet je ook borstelen en opzadelen. Soms moet je je paard nog uit de wei halen. Het allerliefst rij ik op Evita omdat ze nog jong is en dus nog veel moet leren. Ze is erg oplettend en wil alles zien wat je doet. Mijn leukste ervaring was toen ik in Zuid-Afrika was, toen mocht ik door Golden Gate (een berggebied in Zuid-Afrika dat goud lijkt) galopperen.

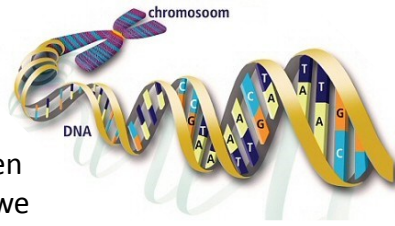
Lijkt het jou ook leuk om iets te vertellen over jezelf aan de andere ABCD-deelnemers? Geef je dan op voor "in the spotlights". Vertel iedereen wat je favoriete hobby is of wat je graag doet op school of in je vrije tijd. Geef je op door (je ouders) te (laten) mailen naar abcd@amc.nl.

ABCD-wetenschapsnieuws

ABCD-GE study

Erfelijke kenmerken spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van gezondheidsproblemen, zoals overgewicht en hart- en vaatziekten. Bij overgewicht beïnvloeden genen bijvoorbeeld de hoeveelheid lichaamsvet die we opslaan en waar het vet zich in het lichaam bevindt. Daarnaast wordt overgewicht ook beïnvloed door leefstijl en omgevingsfactoren. Informatie over deze factoren hebben we verzameld met behulp van de vragenlijsten.

We weten nog niet hoe erfelijke kenmerken, leefstijl en omgevingsfactoren met elkaar samengaan en of ze elkaar versterken. In de ABCD-studie onderzoeken we de rol die erfelijke factoren spelen in de ontwikkeling van gezondheidsproblemen. We werken samen met andere nationale en internationale onderzoekers om genetische variaties te ontdekken en hun relatie met leefstijl en omgevingsfactoren in kaart te brengen.

Twee jaar geleden werd een groep ouders gevraagd of erfelijke kenmerken bepaald mochten worden in het bloed van hun kind dat al op 5-6 jarige leeftijd was afgenomen bij het ABCD-consult. Uiteindelijk is het bloed van 1216 kinderen gebruikt. Omdat dit een beperkte groep kinderen is, noemen we deze groep de ABCD-GE study. GE staat voor genen, dat zijn de stukjes DNA die de erfelijke kenmerken dragen.

Oproep voor documentaireserie over de ABCD-studie

In samenwerking met wetenschapsproductiebureau Fast Facts wordt er gewerkt aan een plan voor een documentaireserie van zes korte afleveringen over het leven van kinderen die meedoen met de ABCD-studie.

De documentaires geven een kijkje in hun dagelijks leven: Hoe laat staan ze op? Wat eten ze voor ontbijt? Hoe gaan ze naar school? Ook vertellen de kinderen over hun leven en hun dromen. Daarnaast worden hun familie, vrienden en leraren worden gevraagd iets over hen te vertellen. De onderzoekers van de ABCD-studie zullen vertellen over de resultaten van hun onderzoek. Helaas is het nog niet zeker of de documentaire wel of niet doorgaat. Maar het is al wel belangrijk om kinderen en ouders te vinden die eventueel mee willen doen. Zo weten we precies wie er mee wilt doen als we kunnen gaan beginnen met de documentaire. Wil jij meedoen? Stuur dan een e-mail naar abcd@amc.nl! Vraag wel eerst toestemming aan je ouders.

Wist je dat...

... ABCD-kinderen gemiddeld per dag 1 uur en 20 minuten computeren op 11-jarige leeftijd?

Kraamzorg

Moeders van niet-Westerse afkomst maken minder vaak gebruik van professionele kraamzorg dan Nederlandse moeders. Kraamzorg heeft een positief effect op het geven van borstvoeding en minder roken in huis.

SES en gedrag

Kinderen van moeders met een hoge opleiding scoren beter op een gedragsvragenlijst op 5-6 jarige leeftijd. Zij hebben minder psychosociale problemen dan leeftijdsgenoten die opgroeien bij een laag opgeleide moeder. Te vroeg geboren kinderen hebben ook iets meer psychosociale problemen.

Buurtkenmerken

Er is geen directe relatie gevonden tussen buurtkenmerken en gewicht van 5-6 jarige kinderen. Mogelijk is er wel een indirecte relatie met de perceptie over de veiligheid van de buurt. Ervaren veiligheid door ouders is belangrijk om hun kind te laten buiten spelen. Als ouders de buurt niet veilig vinden, zullen de kinderen minder vaak buiten mogen spelen. Factoren zoals etniciteit en overgewicht van ouders hebben grotere invloed op het gewicht van het kind op deze jonge leeftijd.

Schermtijd

Op 5-6 jarige leeftijd is er geen relatie gevonden tussen de tijd voor tv en computer en gewicht, bloeddruk, glucose- en lipidenwaarden. Op deze jonge leeftijd is er wellicht nog geen relatie vast te stellen, die er op latere leeftijd mogelijk wel zou zijn.

ABCD-wetenschapsnieuws

Het belang van goed groeien

Het afgelopen jaar zijn binnen de ABCD-studie meerdere onderzoeken gedaan naar de groei van ABCD-kinderen. Hoe snel een kind groeit, is van invloed op de latere gezondheid van het kind. Groeien kan zowel in de lengte als de breedte, oftewel in lengte en gewicht. Als je meer in gewicht groeit dan in de lengte, kun je te dik worden. Uit ons onderzoek blijkt dat het belangrijk is om als baby en peuter goed te groeien, dus wel in lengte, maar niet te veel in gewicht.

Borstvoeding, minder overgewicht?

Het idee bestaat dat baby's die borstvoeding krijgen niet overvoert kunnen worden omdat ze zelf bepalen hoeveel ze eten. Onze studie laat zien dat baby's die alleen borstvoeding krijgen en een hoog gewicht hebben op de leeftijd van 6 maanden evenveel kans hebben om overgewicht te ontwikkelen als baby's die flesvoeding krijgen. Dus een dikke baby door borstvoeding heeft evenveel kans om overgewicht te ontwikkelen als een dikke baby door flesvoeding.

Vroeg geboren en snel groeien?

Uit ander ABCD-onderzoek blijkt dat kinderen met een laag geboortegewicht én die snel groeien na de geboorte een minder goede conditie hebben. De kinderen die daarbij ook overgewicht hebben op 5-6 jarige leeftijd scoorden het minst hoog op conditie. Ook hebben deze kinderen een minder gunstig metabool profiel, zoals hoge glucose en lipidenwaarden. Dit verhoogt de kans op diabetes of hart- en vaatziekten later in het leven.

Wist je dat...

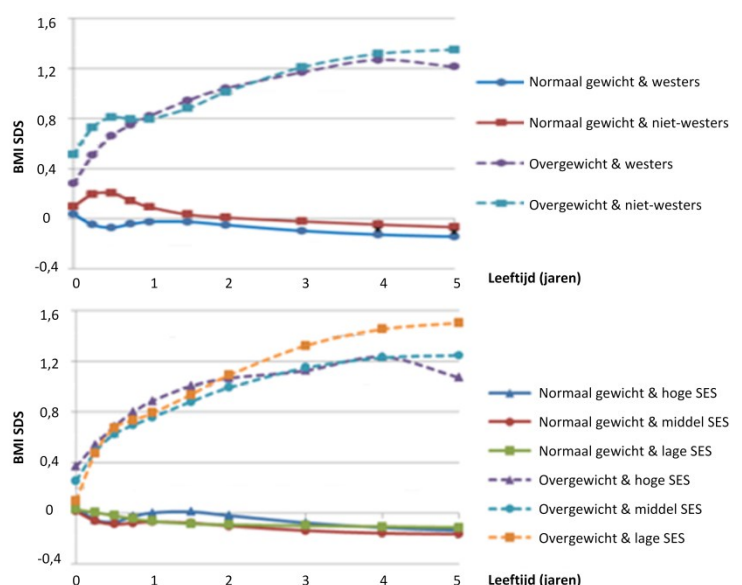
... ABCD-kinderen gemiddeld 1,5 uur buiten spelen per dag op 11-jarige leeftijd?

BMI moeder en groei kind

Het gewicht van de moeder voor de zwangerschap beïnvloedt de groei van het kind. Al bij de geboorte hebben moeders met overgewicht en obesitas vaker grotere baby's. Die baby's groeien sneller zowel in lengte als gewicht in de eerste jaren van hun leven. Dit zien we vooral terug bij meisjes.

Groeien naar overgewicht

Ook etnische afkomst en sociaaleconomische status hebben invloed op groeien. Niet-westerse kinderen met overgewicht op 5-6 jarige leeftijd hadden een hoger geboortegewicht en groeiden sneller in de eerste maanden. Kinderen met overgewicht uit families met een laag sociaaleconomische status hadden vaker een laag geboortegewicht en groeiden daarna snel. Kinderen uit families met een hoge sociaaleconomische status hebben minder vaak overgewicht op 5-6 jarige leeftijd.

Volg ons op:

@ABCD_studie

Facebook.com/ABCDstudie

ABCD-puzzelpagina

Prijsvraag

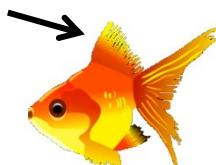
Welk Nederlands gezegde zie je hieronder?
Stuur je antwoord naar abcd@amc.nl.
En wie weet win jij een mooie prijs!

P=E

K=G

-V

-N

-BALLON

+SP

Wist je dat...

... ABCD-kinderen gemiddeld
10,5 uur slapen per nacht
op 11-jarige leeftijd?

Winnaars prijsvraag 2014

De oplossing van de rebus van vorig jaar was:

Verandering van spijs doet eten.

Uit de goede antwoorden hebben we twee prijswinnaars geloot. Yassine Oulmanoun en Imke Lansink hebben hun prijs ontvangen.

Zoek de verschillen!

Zoek de 7 verschillen tussen deze twee plaatjes.
Kijk op de ABCD-website voor de goede antwoorden.

Contactgegevens

AMC Amsterdam
Afdeling Sociale Geneeskunde
T.a.v. ABCD-studie
Postbus 22660
1100 DD Amsterdam

T: 020 566 1252
E: abcd@amc.nl
W: www.abcd-studie.nl

Colofon

ABCD projectleider

Dr. Tanja Vrijkotte

ABCD datamanager

Noekie van Lieshout MSc

ABCD onderzoekers

Marieke de Beer MD
Arend van Deutekom MD
Margreet Harskamp MD
Jessica Hruday MSc
Sanne de Laat MD
Adriëtte Oostvogels MSc
Ir. Viyan Rashid
Laetitia Smarius MD
Hadi Zafarmand MD PhD